

Sygn. akt II CZ 33/16

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa R. K. i B. M.

przeciwko A. B.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną wobec wierzyciela,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 15 czerwca 2016 r.,

zażalenia powódek

na postanowienie Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 7 grudnia 2015 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Ł. odrzucił skargę kasacyjną powódek od wyroku tego Sądu z dnia 23 czerwca 2015 r., którym oddalona została ich apelacja od wyroku Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 29 grudnia 2014 r. oddalającego ich powództwo o uznanie za bezskuteczną względem powódek umowy dożywocia zawartej przez pozwaną z S. G. (ojcem powódek). Sąd Okręgowy uznał, że powódki są współuczestniczkami formalnymi i wysokości wierzytelności każdej z nich nie zlicza się, dla określenia wartości przedmiotu sporu i zaskarżenia. Z uwagi na to, że wierzytelność każdej z powódek (po 30 635,33 zł) jest niższa niż 50 000 zł, skarga kasacyjna, przez nie wniesiona podlegała odrzuceniu.

Powódki w zażaleniu zarzuciły zaskarżonemu postanowieniu naruszenie art. 398⁶ § 2 w związku z art. 25 oraz 398² k.p.c. przez przyjęcie niedopuszczalności skargi kasacyjnej oraz art. 26 w związku z art. 25 § 2 k.p.c. polegające na zbadaniu wartości przedmiotu zaskarżenia, gdy ta utrwaliła się w postępowaniu przed Sądami obu instancji. Domagały się uchylenia zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wierzytelności powódek obejmują świadczenia przyznane każdej z nich postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 2 sierpnia 2006 r. od ojca S. G., obejmujące spłaty wynikające z podziału majątku wspólnego ich rodziców i działu spadku po zmarłej matce Z. G., w wysokości po 30 625,50 zł. Każdy spadkobierca ma własny udział w spadku określony przez spadkodawcę, w razie sporządzenia testamentu lub przez ustawę, jeżeli nie doszło do sporządzenia testamentu. Spłata przyznana w wyniku działu spadku stanowi wartość pieniężną tego udziału, którą zobowiązany jest zapłacić spadkobierca, któremu przyznany został majątek spadkowy w naturze. Wobec tego zasądzone na rzecz powódek spłaty stanowią ich samodzielne wierzytelności względem spadkobiercy obciążonego tymi spłatami.

Obie powódki wniosły w jednym pozwie o uznanie za bezskuteczną w stosunku do nich umowy o dożywocie zawartej w dniu 13 maja 2009 r. przez ich ojca z pozwaną, w celu zaspokojenia wierzytelności każdej z nich z przedmiotu

majątkowego, który wyszedł z majątku ich dłużnika. Dochodzenie ochrony swoich wierzytelności w jednym pozwie nie oznacza, że wartością przedmiotu sporu jest suma tych wierzytelności. Połączenie żądań ma znaczenie jedynie techniczno – prawne, ponieważ nie tracą one swej samodzielności.

Sprawa wszczęta żądaniem zmierzającym do zrealizowania roszczenia przewidzianego w art. 527 k.c., jest sprawą o prawa majątkowe, ponieważ jej istotą jest bezpośrednia ochrona majątkowego interesu wierzyciela, a także wpływa bezpośrednio na interesy majątkowe pozwanego. Współuczestnictwo powódek ma charakter formalny w rozumieniu art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c. Natura tego współuczestnictwa wynika z treści art. 527 § 1 k.c., który stanowi, iż z przewidzianym tam roszczeniem może wystąpić „każdy z wierzycieli”, a nie np. wszyscy wierzyciele łącznie. W związku z tym, wartości przedmiotu zaskarżenia, podobnie jak wartości przedmiotu sporu, nie sumuje się, a o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia każdego z połączonych formalnie roszczeń (por. np. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 19 listopada 1935 r., C.II. 813/35, Zb. Orz. 1936, poz. 248, z dnia 31 sierpnia 1936 r., C.III. 169/35, OSP 1936, poz. 546 i z dnia 5 lutego 1938 r., C.II. 1944/37, OSP 1938, nr 10-12, poz. 507 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 1997 r., I PKN 61/97, OSNAPUS 1998, nr 1, poz. 16, z dnia 2 stycznia 2004 r., I PZ 109/03, OSNP 2004, nr 23, poz. 405 i z dnia 10 lutego 2010 r., V CZ 2/10, niepubl.; postanowienie z dnia 17 lipca 2014 r., III CZ 30/14, OSNC – ZD 2015, nr 5, poz. 59).

Nie zasługiwał na podzielenie zarzut naruszenia art. 26 w związku z art. 25 § 2 k.p.c. Niezależnie od tego, że wartość przedmiotu sporu nie uległa zmianie (wskazanie w pozwie sumy roszczeń z zaznaczeniem, że obejmuje ona dwa o tej samej wartości) i nie wymagała ponownego badania, to Sąd Najwyższy nie jest związany tą wartością i może ustalić ją, stosownie do zasad przewidzianych w art. 19 do 24 k.p.c. Bezzasadne było także kwestionowanie odrzucenia skargi kasacyjnej, skoro wartość roszczenia każdej z powódek była niższa od wskazanej w art. 398² § 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.

kc

aj